

ปัญหาการคุ้มครองงานเพลงที่ทำขึ้นใหม่ จากการดัดแปลงและการแปรรูปสำเนาจากงานอันมีลิขสิทธิ์¹

ปาริชาติ ร่องเมือง²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการคุ้มครองงานเพลงที่ทำขึ้นใหม่จากการดัดแปลงและการแปรรูปสำเนาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ เนื่องจากเสียงเพลงเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์มาช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และในอนาคตก็ยังคงมีการพัฒนาสร้างสรรค์งานเพลงต่อไป จากอดีตที่มนุษย์เริ่มจากการแต่งคำร้องหรือบทกลอน เมื่อเพิ่มทำนองเข้าไปจนกลายเป็นบทเพลงที่สามารถนำมาขับร้องหรือบรรเลงในงานต่าง ๆ ได้ ต่อมาสังคมเกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การเข้าถึงงานเพลงมีความสะดวกรวดเร็วและเกิดการละเมิดได้ง่ายขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมดนตรีอย่างมากเพราะงานเพลงนอกจากเกิดประโยชน์ในทางส่วนตัวแล้วยังมีมูลค่าในทางเศรษฐกิจด้วย ซึ่งการนำผลงานเพลงของบุคคลอื่นไปแสวงหาผลประโยชน์อาจกระทบกระเทือนถึงสิทธิของผู้สร้างสรรค์หรือผู้เป็นเจ้าของได้ แต่หากนำงานเพลงอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นมาสร้างสรรค์ให้เกิดวัตถุประสงค์ขึ้นใหม่ เกิดสุนทรียภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากงานเดิม ในลักษณะของการแปรรูปสำเนาหรือการนำเพลงมาดัดแปลงในเชิงสร้างสรรค์แล้วจะเกิดผลอย่างไรทางกฎหมาย ผู้สร้างสรรค์บทเพลงที่ทำการสร้างสรรค์งานเพลงขึ้นมาใหม่จากงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นจะได้รับความคุ้มครองอย่างไร เป็นการกระทำอันละเมิดหรือไม่ หรือได้รับข้อยกเว้นการละเมิด เมื่อพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมไม่ได้มีการกล่าวถึงคำนิยามหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงการดัดแปลงและการแปรรูปสำเนาว่าจะต้องมีลักษณะอย่างไร มีเพียงการสร้างงานในลักษณะการดัดแปลงในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรมตามมาตรา 4 (5) เท่านั้น จึงต้องพิจารณาถึงหลักการแนวคิดทฤษฎีการให้ความคุ้มครองกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะหลักความสมดุลแห่งประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิ์และประโยชน์ของสาธารณชนมาประกอบ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การให้ความคุ้มครองงานเพลงที่ทำขึ้นใหม่จากการดัดแปลงและการแปรรูปสำเนาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ในปัจจุบันของประเทศไทย ยังมีความไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมในหลายประการ ซึ่งสรุปประเด็นปัญหาได้ดังต่อไปนี้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการคุ้มครองงานเพลงที่ทำขึ้นใหม่จากการดัดแปลงและการแปรรูปสำเนาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิชิต และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสวรรค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนเชื้อสกุล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาการสร้างงานเพลงขึ้นโดยการล้อเลียน จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีการกำหนดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการล้อเลียนไว้ โดยเฉพาะ จึงพิจารณาถึงคำว่าล้อเลียนตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และตามแนวคำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกาในคดี Campbell v. Acuff-Rose Music. ที่เคยตัดสินให้การสร้างงานเพลงล้อเลียนในคดีดังกล่าวเป็นการใช้ที่เป็นธรรมไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และประกอบกับงานเพลงที่สร้างขึ้นจากการล้อเลียนในปัจจุบัน พบว่า ลักษณะของงานล้อเลียนงานเพลง คือ การกระทำให้คล้ายหรือเหมือนกับงานต้นฉบับโดยจงใจเลียนแบบลักษณะเฉพาะของงานเพลงดังกล่าว เพื่อทำให้ลักษณะหรือคุณสมบัติของงานต้นฉบับมีความชัดเจนขึ้นในลักษณะที่น่าตลกขบขัน โดยการล้อเลียนถึงเรื่องราวทั่วไปของบุคคล สภาพสังคม การเมือง ศาสนา หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะการติชมหรือวิพากษ์วิจารณ์หรือเพื่อความตลกขบขัน

สำหรับการนำงานเพลงอันมีลิขสิทธิ์มาล้อเลียน พบว่างานเพลงที่ทำขึ้นโดยการล้อเลียนเกิดจากการนำคำร้องมาประกอบกับทำนอง โดยมีการเปลี่ยนคำร้องหรือเรื่องราวให้แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งหากพิจารณาเพียงคำร้องอย่างเดียวที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำร้องไปนั้นหากมีลักษณะของงานสร้างสรรค์ งานดังกล่าวอาจเป็นการดัดแปลงงานวรรณกรรม แต่เมื่อมีการนำคำร้องมาประกอบกับเสียงดนตรีอันทำให้เกิดงานเพลงขึ้นในลักษณะที่เป็นการล้อเลียนงานเพลงต้นฉบับ หากเป็นการกระทำในลักษณะของการล้อเลียนที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว จะเข้าเป็นลักษณะของงานดัดแปลงงานดนตรีกรรมตามมาตรา 11 ประกอบมาตรา 4 ที่จะต้องทำการขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนเสมอ จึงเห็นได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีขึ้นเพื่อยกเว้นให้สังคมเกิดงานสร้างสรรค์ที่มากขึ้นและตามแนวคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในคดี Authors Guild v. Google Inc. เห็นว่าวิธีการนำเอางานเดิมมาสร้างเป็นงานใหม่เป็นวิธีหนึ่งในการทำให้มีงานสร้างสรรค์เกิดขึ้นมากมาย เมื่อเป็นเช่นนั้นงานที่เกิดขึ้นใหม่จึงควรได้รับความคุ้มครองแม้จะเป็นการสร้างงานโดยการนำงานของบุคคลอื่นมาใช้เป็นพื้นฐาน นอกจากนั้น การสร้างงานเพลงล้อเลียนบางประเภทเมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 อาจเป็นการไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของและไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น ในลักษณะที่เป็นการติชมหรือวิจารณ์ที่อาจเข้าข่ายเป็นข้อยกเว้นการละเมิดได้ แต่ก็ไม่สามารถใช้คุ้มครองงานเพลงล้อเลียนสร้างสรรค์ในกรณีอื่น

ประเด็นที่สอง ปัญหาการสร้างงานเพลงขึ้นโดยการแปรรูปสำเนา จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ทั้งในคำพิพากษาของศาลไทยไม่เคยมีการวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวดังเช่นคำพิพากษาของศาลสูงในสหรัฐอเมริกาในคดี Campbell v. Acuff-Rose Music. และคดี Authors Guild v. Google Inc. ที่ได้วางแนวและหลักเกณฑ์ของการแปรรูปสำเนาให้เป็นการกระทำอันไม่ละเมิดเนื่องจากเป็นการใช้ที่เป็นธรรม จากการศึกษาพบว่า ลักษณะของงานแปรรูป

สำเนา คือ การเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของการใช้งานไป หรือเกิดเป็นวัตถุประสงค์ใหม่ที่แตกต่างหรือไม่มีอยู่ในงานเดิมและไม่กระทบต่อสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

สำหรับการนำงานเพลงอันมีลิขสิทธิ์มาแปรรูปสำเนา พบว่า ในปัจจุบันการกระทำต่องานเพลงที่มีลักษณะเป็นแก้ไขเพิ่มเติมหรือการปรับเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองในเพลงโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ จะจัดเป็นลักษณะของการดัดแปลงงานดนตรีกรรมที่จะต้องมีการขออนุญาตก่อนตามมาตรา 11 ประกอบกับมาตรา 4 ซึ่งจะเห็นได้ว่าลักษณะของงานดัดแปลงดนตรีกรรมและลักษณะของงานเพลงแปรรูปสำเนามีลักษณะที่ต่างกัน เพราะในงานแปรรูปสำเนาจะมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญคือการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ไปจากงานเพลงเดิมที่อาจทำให้ผู้รับฟังมีความรู้สึกแตกต่างไปจากการฟังงานเพลงต้นฉบับ โดยอาจเป็นการต่อ ยอดความคิดจากงานเพลงเดิมมาสร้างเป็นงานเพลงใหม่ทำให้เกิดสุนทรียภาพใหม่ขึ้น

ประเด็นที่สาม ปัญหาความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ จากการศึกษาพบว่า สำหรับในงานเพลงที่เกิดจากการล้อเลียนและการแปรรูปสำเนานั้น หากงานเพลงมีลักษณะเป็นงานสร้างสรรค์ที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองแล้วผู้สร้างสรรค์จะได้มาซึ่งสิทธิตามมาตรา 8 ประกอบกับมาตรา 4 ส่งผลให้ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 15 ในขณะที่หากงานที่ทำขึ้นอยู่ภายใต้สัญญาหรือไม่ได้เกิดจากผู้สร้างสรรค์สร้างงานโดยอิสระอันเป็นไปตามมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 14 แต่เป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นงานสร้างสรรค์ที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองก็ย่อมส่งผลให้เกิดสิทธิในความเป็นเจ้าของในงานเพลงนั้น ๆ ได้เช่นกัน

สำหรับสิทธิระหว่างผู้สร้างสรรค์ร่วมในงานเพลงที่เกิดจากการล้อเลียนและการแปรรูปสำเนานั้น จะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้ให้ความคุ้มครองถึงลิขสิทธิ์ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ร่วม แต่ไม่ได้กล่าวถึงสิทธิระหว่างผู้สร้างสรรค์ร่วมเอาไว้ จากการศึกษาพบว่า ผู้สร้างสรรค์ร่วมต่างมีสิทธิในงานเพลงที่ได้ทำขึ้น แต่ไม่ได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่าหากจะใช้สิทธิดังกล่าว เช่น สิทธิในการดัดแปลงงานที่ตนได้สร้างสรรค์ร่วมขึ้นจะต้องทำการขออนุญาตแก่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนอื่นหรือไม่ เพราะในมาตรา 15 ก็ได้ให้สิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในการดัดแปลงได้ และประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11118/2558 ที่โจทก์และจำเลยเป็นผู้ร่วมกันเขียนบทความวิชาการขึ้น จึงอยู่ในฐานะผู้สร้างสรรค์ร่วม การที่โจทก์นำผลงานดังกล่าวมาใช้ในคุณสมบัติของตน ก็ควรอย่างยิ่งที่จะได้บอกกล่าวผู้สร้างสรรค์ร่วมกันทุกคน เมื่อจำเลยเชื่อได้ว่าโจทก์ได้ทำซ้ำหรือดัดแปลงข้อความอันเป็นสาระสำคัญโดยมิได้บอกกล่าวหรือขออนุญาตผู้สร้างสรรค์ร่วม การรื้อเรียนของจำเลยเพื่อขอความเป็นธรรมจึงไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ดังนี้ ผู้สร้างสรรค์ร่วมสามารถใช้สิทธิในการดัดแปลงได้โดยไม่ต้องขออนุญาตผู้สร้างสรรค์ร่วมคนอื่นแต่ควรที่จะมีการบอกกล่าวให้ทราบถึงการกระทำต่องานชิ้นนั้น จึงจะเกิดความเป็นธรรมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์มากกว่าการกำหนดให้ต้องมีการขออนุญาตเสมอ

ประเด็นที่สี่ ปัญหาการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ จากการศึกษาพบว่า ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 60 (3) กำหนดให้คณะกรรมการลิขสิทธิ์มีอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรของผู้สร้างสรรค์ เพื่อดำเนินการจัดเก็บค่าตอบแทนจากบุคคลอื่นที่ใช้งานอันมีลิขสิทธิ์และคุ้มครองปกป้องสิทธิหรือประโยชน์ได้ แต่ไม่พบหลักเกณฑ์เงื่อนไขหรือลักษณะที่เกี่ยวข้องขององค์กรจัดเก็บลิขสิทธิ์ไว้ในกฎหมายแต่อย่างใด และในปัจจุบันมีเพียงการรวบรวมของกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการจัดการรวบรวมข้อมูลเพลงและรายชื่อบริษัทผู้จัดเก็บงานดนตรีกรรมและงานสิ่งบันทึกเสียงเอาไว้ โดยหากบุคคลใดประสงค์จะนำเพลงไปใช้ยังคงต้องติดต่อตามช่องทางของบริษัทหรือตัวแทนไปโดยตรง จึงส่งผลให้เอกชนแต่ละรายสามารถกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการจัดเก็บได้อย่างอิสระ และในการสร้างงานเพลงล้อเลียนและการแปรรูปสำเนาที่ทำขึ้นจากงานอันมีลิขสิทธิ์อาจเกิดปัญหาการจัดเก็บที่ซ้ำซ้อนได้ เพราะหากเพลงที่ได้สร้างได้ทำขึ้นมาใหม่นี้ มีความสร้างสรรค์เพียงพอที่จะเป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 6 ประกอบมาตรา 4 และไม่ได้กระทบกระเทือนในการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควรประกอบกับผลงานที่ได้ทำขึ้นมีความสร้างสรรค์เพียงพอเป็นการต่อ ยอดความคิดโดยมีการใส่ปัญญาลงไปเป็นงานสร้างสรรค์ ในส่วนนี้ จึงน่าจะเชื่อได้ว่างานเพลงที่เกิดขึ้นใหม่เป็นงานที่กฎหมายควรให้ความคุ้มครองและสามารถจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ได้ต่างหากจากงานเพลงต้นฉบับ

ในยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้งานเพลงอันมีลิขสิทธิ์ถูกบุคคลอื่นนำไปใช้เพื่อหาประโยชน์ได้สะดวกและง่ายดายขึ้น จึงควรมีหลักเกณฑ์อันเป็นวิธีในการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยหรือปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการคัดกรองหรือการตรวจสอบในระบบออนไลน์แก่งานเพลงอันมีลิขสิทธิ์ เพื่อตรวจจับการลงผลงานเพลงของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อให้เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานเพลงต้นฉบับและเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานเพลงที่ได้ทำขึ้นจากการล้อเลียนและการแปรรูปสำเนา มีโอกาสในการรับค่าตอบแทนจากการถูกนำงานไป และเพื่อให้เกิดความสะดวกและสอดคล้องกับมาตรการทางเทคโนโลยีในมาตรา 4 ที่สามารถนำมาใช้ควบคุมการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการแก้ไขปัญหาการละเมิดงานที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการคุ้มครองงานเพลงที่ทำขึ้นใหม่จากการล้อเลียนและการแปรรูปสำเนาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สำหรับปัญหาการสร้างงานเพลงขึ้นโดยการล้อเลียน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มคำนิยามของการล้อเลียนในมาตรา 4 ว่า การล้อเลียน หมายความว่า การกระทำที่คล้ายหรือเหมือนกับงานต้นฉบับโดยจงใจเลียนแบบลักษณะเฉพาะของงานอันมีลิขสิทธิ์ เพื่อทำให้ลักษณะหรือคุณสมบัติของงานต้นฉบับมีความชัดเจนขึ้นในลักษณะที่น่าตลกขบขัน ไม่ว่าจะมิ

วัตถุประสงค์เพื่อการดิชมหรือวิพากษ์วิจารณ์ หรือเพื่อความตกลงบนพื้นฐานเพียงอย่างเดียว โดยการล้อเลียนถึงเรื่องราวทั่วไปของบุคคล สภาพสังคม การเมือง ศาสนา หรือสิ่งอื่นใดในทำนองเดียวกัน

1.2 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 ซึ่งบัญญัติว่า คัดแปลง หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เสนอให้เพิ่มเติมข้อความว่า โดยไม่รวมถึงการล้อเลียน ไว้ข้างหน้าคำว่า ทั้งนี้ ของบัญญัติดังกล่าว

1.3 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มบทบัญญัติในมาตรา 32 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ เสนอให้เพิ่มเติมอนุมาตราต่อมาว่า (...) การสร้างงานล้อเลียนขึ้นเพื่อความตกลงบน หรือดิชมวิพากษ์วิจารณ์ในทางสร้างสรรค์ โดยผู้ที่สร้างสรรค์งานขึ้นได้แสดงการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และอาจตกลงให้ค่าตอบแทนแก่ผู้สร้างสรรค์งานต้นฉบับในจำนวนที่เหมาะสม ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนของการนำงานต้นฉบับไปใช้

2. สำหรับปัญหาการสร้างงานเพลงขึ้นโดยการแปรรูปสำนวน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มคำนิยามของการแปรรูปสำนวนในมาตรา 4 ว่า การแปรรูปสำนวน หมายความว่า การแก้ไข คัดแปลง เปลี่ยนรูปใหม่ จากงานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น โดยทำให้เกิดงานขึ้นใหม่ที่วัตถุประสงค์แตกต่างไปจากงานเดิมไป หรือเกิดเป็นวัตถุประสงค์ใหม่ที่ไม่มียุ่ในงานเดิม ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิม

2.2 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 ซึ่งบัญญัติว่า คัดแปลง หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เสนอให้เพิ่มเติมข้อความว่า การแปรรูปสำนวน ไว้ข้างหน้าคำว่า ทั้งนี้ ของบัญญัติดังกล่าว

2.3 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มบทบัญญัติในมาตรา 32 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ เสนอให้เพิ่มเติมอนุมาตราต่อมาว่า (...) การสร้างงานอันมีลักษณะเป็นการแปรรูปสำนวน ที่ได้แสดงการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และอาจตกลงให้ค่าตอบแทนแก่ผู้สร้างสรรค์งานต้นฉบับในจำนวนที่เหมาะสม ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนของการนำงานต้นฉบับไปใช้

3. สำหรับปัญหาความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือ ให้เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของผู้สร้างสรรค์ร่วมในมาตรา 8/1 จำนวนสามวรรค ในวรรคหนึ่งความว่า ภายใต้บังคับมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 14 งานที่ผู้สร้างสรรค์ร่วมได้สร้างขึ้นให้เป็นลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคน ในวรรคสอง

ความว่า ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ร่วมกันในงานอันมีลิขสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์เหล่านั้นอาจแต่งตั้งตัวแทนร่วม เพื่อดูแลหรือบริหารเกี่ยวกับสิทธิของตนได้ และในวรรคท้ายความว่า ในระหว่างผู้สร้างสรรค์ร่วมกัน ผู้สร้างสรรค์คนหนึ่งคนใดอาจใช้สิทธิของตนตามมาตรา 15 ได้โดยทำเป็นหนังสือบอกกล่าวให้ผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนทราบถึงการกระทำต่องานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่ทั้งนี้ ต้องไม่ก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนสิทธิของผู้สร้างสรรค์ร่วมที่มีอยู่ในงานเดิม

4. สำหรับปัญหาการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

4.1 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มคำนิยามขององค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ ในมาตรา 4 ว่า องค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ หมายความว่า องค์กรที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลสิทธิและผลประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยจัดให้มีนิติบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้สามารถดำเนินการบริหารจัดการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์แทนผู้เป็นเจ้าของสิทธิ

4.2 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มหมวดที่ 1 ส่วนที่ 8 เรื่องการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ มาตรา 43/9 ว่า จัดให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานในการจัดเก็บ โดยกำหนดอัตราการจัดเก็บตามเงื่อนไขของการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ในกรณีการทำซ้ำ การดัดแปลง การเผยแพร่ต่อสาธารณชน การอนุญาตให้ใช้สิทธิ โดยกรณีดัดแปลงจัดให้มีการกำหนดถึงอัตราส่วนหรือปริมาณของการนำงานต้นฉบับไปใช้

4.3 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มหมวดที่ 1 ส่วนที่ 8 เรื่องการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ มาตรา 43/10 ว่า สำหรับงานดนตรีกรรมหรืองานที่เกี่ยวกับเพลง จัดให้มีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ใช้ในการตรวจสอบในการใช้งานเพลงบนอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถแจ้งให้เจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้ลงทะเบียนไว้ทราบถึงการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้และสามารถเรียกเก็บค่าตอบแทนจากการใช้งานได้

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. รายชื่อบริษัทจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์เพลง ปรับปรุงเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2564.

[Online], available URL: <http://www.ipthailand.go.th/th/copyright-010/item/list2020.html>

ชมพูนุช ศิริสวัสดิ์. งานแปลงรูป **Transformative Works**. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2561.

ปภาศรี บัวสุวรรณ. **ปริญญาการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา**. จากการบรรยายวิชาปริญญาการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศและการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา LAW 6706. มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2564.

สมชาย รัตนชื้อสกุล. การแปรรูปสั้มบูรณ์ในงานอันมีลิขสิทธิ์: ข้อพิจารณาจากคดีภูเกิ้ล. วารสารวิชาการ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 2559 ฉบับที่ 1 (มิถุนายน 2559): หน้า 150.

หัทธยา อัสวนิเวศน์. การบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ของงานวรรณกรรมบนสื่อดิจิทัล. วารสารรัฐศาสตร์
และนิติศาสตร์ 2559 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน): 246

คำพิพากษาฎีกาที่ 11118/2558

Authors Guild v. Google Inc.

Campbell v. Acuff-Rose Music.